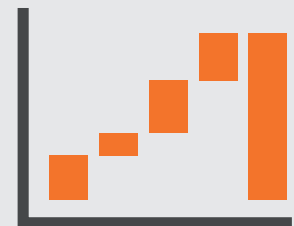
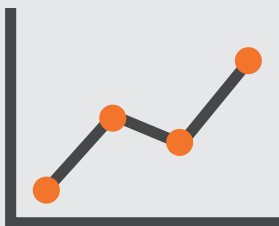
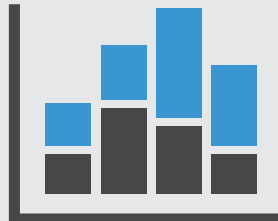
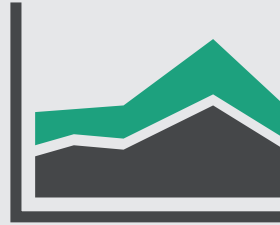

Danny Brukx
Tessa Termorshuizen
Josien Lodewick
Anja van den Broek

Onderzoeksverantwoording LAKS-monitor 2023

Onderzoeksverantwoording LAKS-monitor 2023

Danny Brukx, Tessa Termorshuizen, Josien Lodewick en Anja van den Broek
2023

© 2023 ResearchNed Nijmegen in opdracht van het Landelijk Actie Komitee Scholieren

Alle rechten voorbehouden. Het is niet geoorloofd gegevens uit dit rapport te gebruiken in publicaties zonder nauwkeurige bronvermelding. ResearchNed werkt conform de kwaliteitsnormen NEN-EN-ISO 9001:2015 voor kwaliteitsmanagementsystemen, NEN-ISO 20252:2019 voor markt-, opinie- en maatschappelijk onderzoek en NEN-ISO 27001:2017 voor informatiebeveiliging

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	iii
1 Inleiding	3
1.1 Inleiding	3
1.2 Deskundigenpanel	3
1.3 Leeswijzer	3
2 Vragenlijst	4
3 Veldwerk	5
4 Respons	7
4.1 Respons	7
4.2 Datacleaning	7
4.3 Analyse van de non-respons	9
4.4 Weging	9
5 Cluster- en afzonderlijke vragen	11
6 Rapportages met resultaten	14
6.1 Instellingsbestanden en -rapportages	14
6.2 Online rapportage	14
6.3 Landelijk rapport	15
6.4 Gebruik data door derden	15
7 Vragen aan deskundigenpanel	16
Bijlage 1: Vragenlijst LAKS-monitor 2023	17
Bijlage 2: Netto respons per school LAKS-monitor 2023	24
Bijlage 3: Overzicht opgenomen figuren en tabellen	27

1 Inleiding

1.1 Inleiding

Het Landelijk Actie Komitee Scholieren (LAKS) wil in het kader van de belangenbehartiging van elke scholier binnen het Nederlandse middelbare onderwijs haar achterban graag in de gelegenheid stellen om aan te geven hoe volgens hen de ervaringen tijdens lessen en qua organisatie op school zijn. Hiertoe is de LAKS-monitor, een met behulp van subsidie door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap tot stand gekomen tevredenheidsonderzoek, in het leven geroepen.

Tijdens het schooljaar 2022-2023 was de uitvoering van de inmiddels achtste meting van de LAKS-monitor wederom in handen van onderzoeksbureau ResearchNed uit Nijmegen. Het beantwoorden van de vragen kon uitsluitend online en de coördinatie daarvan viel onder de verantwoordelijkheid van de deelnemende scholen. Middels deze documentatie behandelen we de verschillende onderzoeksfases, het verwerken van de responsgegevens en de beslissingen die hiermee gemoeid zijn.

1.2 Deskundigenpanel

In navolging van eerdere edities is het hele proces van responsverantwoording, datacleaning, (eventuele) herweging en ontsluiting van de onderzoeksresultaten onderworpen aan de deskundige blik van enkele in methodologische en statistische kwesties bekwaamde experts. Ten aanzien van de LAKS-monitor 2023 fungeerden dr. Anja Boevé, dr. Marieke van Gerner-Haas en Martijn Peters als 'critical friend' voor het LAKS en het onderzoeksbureau, en bespraken zij onder andere de betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek. Bij een significant verschil tussen responsgroep en landelijke populatie wat de verdeling van opleidings- en persoonskenmerken betreft, is het mogelijk om door middel van een weegfactor met de totale scores een representatiever beeld te geven.

1.3 Leeswijzer

We beginnen dit rapport met het bespreken van de opgestelde vragenlijst. Vervolgens behandelen we het veldwerk, de verzamelde gegevens, het opschonen van de data en de weging. In het hoofdstuk daarna komt het samenstellen van clusterscores vanuit vragen binnen hetzelfde thema aan bod. Aansluitend besteden we aandacht aan het publiceren van zowel databestanden als onderzoeksuitkomsten. Ten slotte leggen we het deskundigenpanel voor welke vraagstukken volgens ons aanvullende duiding behoeven en geven tevens hun terugkoppeling daarop weer.

2 Vragenlijst

Sinds het schooljaar 2015-2016 is het voor scholen in Nederland verplicht om elk jaar de sociale veiligheid binnen hun onderwijsinstelling te monitoren. Om dit te faciliteren is de zogenoemde ‘Vensters-vragenlijst’ voor vo-leerlingen ontwikkeld. Deze bevat niet alleen een vragenblok aangaande algemene tevredenheid¹ maar ook een apart gedeelte voor het onderdeel sociale veiligheid.²

Om scholen de gelegenheid te bieden via deze enquête aan de reeds vermelde verplichting te voldoen, zijn alle Vensters-vragen opgenomen in de LAKS-monitor. In de verdere overweging om het LAKS te kiezen als instrument kan het een rol spelen dat er daarnaast verdiepende vragen en andere thema’s in verwerkt zijn. Vanaf schooljaar 2022-2023 is het LAKS er bovendien in geslaagd de tweejaarlijkse cyclus van de LAKS-monitor om te zetten naar een jaarlijkse uitvoering. Daardoor hoeven scholen die graag meedoen met de LAKS-monitor niet meer elk jaar een ander onderzoek op school te organiseren.

Afgezien van de verwijderde vraag ‘*Is door corona het rapportcijfer dat je net voor jouw school hebt gegeven:*’ (met als antwoordopties: *Veel hoger dan normaal | Iets hoger dan normaal | Hetzelfde als normaal | Iets lager dan normaal | Veel lager dan normaal*) is de LAKS-monitor 2023 grotendeels gelijk aan die van 2022, waardoor voor nagenoeg alle resultaten van de laatste twee metingen trendvergelijkingen te maken zijn. De volledige vragenlijst van de LAKS-monitor 2023 is opgenomen als bijlage 1. Bij deze vragen zijn de formuleringen enigszins gewijzigd:

- 2022 → Heb je een van de volgende leerproblemen, beperkingen of blijvende ziektes?
2023 → Heb je op school extra hulp nodig bij één of meer van de volgende beperkingen, ziektes of aandoeningen (dit noemen we een ondersteuningsbehoefte)?
- 2022 → Ben je tevreden over de hulpmiddelen en aanpassingen op school voor jouw beperking?
2023 → Ben je tevreden over de hulpmiddelen en aanpassingen op school voor jouw ondersteuningsbehoefte? + antwoordcategorie toegevoegd, namelijk: Ik krijg geen extra hulp op school

¹ https://encyclopedie.vensters.nl/indicator_vo/7bd4650c-e506-4027-8010-9bb0ee3d3ed1/Tevredenheid_leerlingen

² https://encyclopedie.vensters.nl/indicator_vo/9d437efc-fb61-4b14-8534-1086710e97df/Sfeer_en_veiligheid

3 Veldwerk

Het LAKS werkt samen met sommige andere aanbieders van de genoemde Vensters-vragen, die deze gegevens aanleveren voor publicatie op de vergelijkingswebsite Scholen op de kaart.³ Op die manier zijn voor de LAKS-monitor 2023 ook door Kwaliteitscholen en de Sectorraad Praktijkonderwijs antwoorden op de specifieke LAKS-vragen verzameld en aan ResearchNed verstrekt.

De promotie van de LAKS-monitor en de werving van scholen voor deelname daaraan heeft het LAKS zelf georganiseerd. De monitor is sinds 2022-2023 jaarlijks, maar dat was nog niet bij alle scholen bekend. Als externe leverancier kun je respons die in een schooljaar is verzameld vanaf 1 november tot en met 30 april doorleveren aan Vensters. Omdat het uiteindelijke besluit om de LAKS-monitor voortaan elk jaar uit te voeren relatief laat was genomen, is de afnameperiode voor de LAKS-monitor 2023 op 1 december 2022 van start gegaan. De einddatum van 30 april 2023 is wel gelijk aan die van Vensters.

Ongeacht de wijze van afname is het handig wanneer een school zich bij het LAKS aanmeldt voor deelname aan de LAKS-monitor. Tussen 1 oktober 2022 en 14 april 2023 was dit mogelijk via een online formulier.

Vanaf 17 oktober 2022 heeft iedere deelnemende schoolvestiging inloggegevens ontvangen om toegang te

Ethische verantwoording

Als de contactpersoon voor de LAKS-monitor de eerste keer inlogt in het portal, wordt gevraagd om enkele toestemmingen en verklaringen. Allereerst wordt (al dan niet) toestemming gevraagd voor doorlevering van resultaten aan de Inspectie van het Onderwijs dan wel Vensters. Vervolgens verklaart de contactpersoon dat de school ouders van scholieren actief informeert over de bevraging over sociale veiligheid middels de LAKS-monitor 2023. Deze werkwijze wordt ook (vooraf) gecommuniceerd via de docentenhandleiding.

krijgen tot een afgeschermd gedeelte van de informatiepagina voor scholen.⁴ Via die omgeving kan men bijvoorbeeld contactgegevens aanpassen en de manier van afname kenbaar maken. In het geval van het laten invullen van enquêtes via het LAKS is het de bedoeling om ook middels deze module - rechtstreeks of met behulp van een overzicht in Excel - klassen aan te melden. De basisvragenlijst die het LAKS uitzet, biedt daarnaast ruimte voor het toevoegen van, maximaal tien, eigen vragen. Die optie is niet geheel kosteloos en werd, met het oog op het begin van de afnameperiode, tot en met 23 november 2022 beschikbaar gesteld. Deze toegevoegde vragen worden aan het eind van de enquête, tussen vraag 56 en 57 (zie bijlage 1), geplaatst. Voor acht vestigingen, behorend tot zes

scholen, zijn extra vragen in het enquêtescript gezet. De aantallen per locatie lagen voor de LAKS-monitor 2023 tussen een en negen.

Aan alle klassen die bij het LAKS zijn aangemeld is een uniek wachtwoord gekoppeld. Dat is gemakkelijker te distribueren dan een afzonderlijke toegangscode per scholier. Elke keer dat iemand deze inlogcode gebruikt om de vragenlijst in te vullen, kunnen de antwoorden gelinkt worden aan schoolvestiging, klasnaam, onderwijsniveau, leerjaar en klasgrootte zoals geregistreerd door de betreffende contactpersoon. Deze achtergrondinformatie kan worden ingezet om te bekijken of ze overeenstemmen met de door scholieren zelf ingevulde kenmerken als leerjaar en onderwijssoort. De volledige dataset, inclusief de records van andere aanbieders, wordt voorzien van schoolinformatie. Denk hierbij aan locatiecode, leerlingaantal en geslacht, zoals verkrijgbaar in openbare onderwijsdata van DUO.⁵

³ <https://scholenopdekaart.nl>

⁴ <https://portal.laks-monitor.nl>

⁵ Peildatum 1 oktober 2022, voorlopige gegevens.

Over het algemeen vullen scholieren de LAKS-monitor klassikaal in. Omdat de enquête van het LAKS aangeboden wordt als 'mobile first' (en niet 'mobile only'), is het niet nodig om de afname in een

Ethische verantwoording

Bij de start van de vragenlijst worden scholieren erop gewezen dat ze door het invullen van de vragenlijst toestemming geven aan het LAKS om hun antwoorden anoniem te verwerken en naar de school en leerlingenraad te sturen.

computerlokaal plaats te laten vinden. In combinatie met het klaswachtwoord en hun eigen smartphone, tablet of laptop kunnen alle scholieren gemakkelijk inloggen en de vragen beantwoorden. Uiteraard is het ook nog altijd mogelijk om iedereen via een schoolcomputer aan de slag te laten gaan.

4 Respons

4.1 Respons

Scholen kunnen zichzelf aanmelden voor de LAKS-monitor om de tevredenheid en sociale veiligheid op hun school te monitoren. Dit jaar een speciale vermelding voor de school op Bonaire, die met drie vestigingen aan de LAKS-monitor 2023 heeft deelgenomen. Enkel voor hun scholieren bestond de mogelijkheid om er na inloggen voor te kiezen om de enquête in het Papiaments, waarvoor zij de vertalingen zelf hebben aangeleverd, te doorlopen: deze optie is in totaal door 247 scholieren geselecteerd; 192 van die records maken deel uit van de opgeschoonde data. Omdat zij, ongeacht de invultaal, niet vertegenwoordigd zijn in de Nederlandse onderwijspopulatie en het schoolsysteem in meer of mindere mate verschilt van dat in Nederland is helaas wel besloten om hun scores buiten de landelijke totalen te houden. Ter indicatie: het aan de school toegekende, ongewogen, gemiddelde rapportcijfer zonder deze scholieren bedraagt 6,72 (n=43.568), van alleen deze groep 5,97 (n=891) en voor iedereen samen 6,71 (n=44.459).

Na het weglaten van de drie Bonairiaanse locaties uit de dataset, hebben scholieren van 104 verschillende locaties, verspreid over 75 afzonderlijke scholen, de LAKS-monitor 2023 ingevuld (zie ook §4.3 en 4.4 i.v.m. representativiteit en weging). De landelijke dekking op schoolniveau is daarmee twaalf procent (daling van 1 ppnt t.o.v. 2022) en op vestigingsniveau zeven procent (afname van 2 ppnt t.o.v. 2022). Bij een van de schoollocaties hebben scholieren praktijkonderwijs de enquête via een ander platform ingevuld dan de overige klassen, omdat de betreffende vragenlijst speciaal is ontworpen voor deze doelgroep. Als gevolg hiervan telt deze vestiging als afnemer via verschillende aanbieders mee en wijkt de optelsom op basis van die onderverdeling net iets af. Vanuit het LAKS gaat het dan in totaal om 43 scholen en 69 vestigingen, via Kwaliteitscholen om respectievelijk achttien en 21 en bij de Sectorraad Praktijkonderwijs op beide niveaus om vijftien.

Met net geen 50.000 scholieren die zijn begonnen met invullen kent de LAKS-monitor 2023 op landelijke schaal een bruto respons van vijf procent. Binnen de deelnemende scholen ligt dit percentage op 39 procent. In de paragraaf hierna wordt het cleanen van de data nader toegelicht. Het effect daarvan op de netto respons is dat landelijk gezien nog altijd vijf procent van de scholieren vertegenwoordigd is en namens de scholen die hebben meegedaan aan het onderzoek is dat 36 procent. De resterende respons en de hoeveelheid aangemelde scholieren van elke schoolvestiging binnen de analysedata van de LAKS-monitor 2023 zijn te bekijken in bijlage 2. Het aantal potentiële respondenten zoals door de school is geregistreerd wijkt soms af van de populatietellingen.

4.2 Datacleaning

Er is, onder andere in verband met de AVG, besloten om niet voor elke individuele scholier een persoonlijke, unieke inlog te genereren. Wanneer een scholier de vragenlijst via het LAKS heeft ingevuld, was dat door middel van inloggen met behulp van het klaswachtwoord. Daarmee is het niet mogelijk om de enquête tussentijds te verlaten en op een ander moment bij dezelfde pagina/vraag verder te gaan met het beantwoorden van de vragen. Uitgaande van dat principe weten we nooit zeker of een scholier verantwoordelijk is voor meer dan één invulsessie. Om het risico op het meenemen van door dezelfde persoon gegeven antwoorden te beperken, blijven enkel volledig ingevulde enquêtes bewaard voor analyse. Het is immers aannemelijker dat iemand na een afgebroken sessie opnieuw inlogt om alle vragen te beantwoorden dan dat een respondent de moeite neemt om de hele vragenlijst meermaals te doorlopen. Aangezien de LAKS-vragen volgen op de Vensters-vragen, behouden we na de eerste opschoningsfase uitsluitend respondenten met een antwoord op vraag 56 (zie bijlage 1).

Na de uitvoering van de LAKS-monitor 2022 werd, mede op advies van het toenmalige deskundigenpanel, de cleaning op basis van invultijd een aandachtspunt. Nadere analyse op de data van die meting heeft uitgewezen dat een wat minder strenge benadering geoorloofd is, zonder significante impact op de onderzoeksresultaten. De ondergrens is aan de hand daarvan nu bepaald op minimaal vijf minuten enquêteactiviteit, waar dat aantal eerder nog op zes stond.

Om te voorkomen dat iemand de uitkomsten te nadrukkelijk beïnvloedt door relatief vaak precies dezelfde antwoordcategorie te selecteren bij vragen met een overeenkomende antwoordschaal, is ook aan de hand daarvan een deel van de scholieren verwijderd uit de data. Dat is gebeurd wanneer dit bij meer dan 85 procent van de vragen met een vijfpuntsschaal (exclusief ‘escape’ zoals ‘niet van toepassing’) het geval was en diegene de betreffende enquête binnen tien minuten had voltooid.

Tabel 1: Datacleaning

	Weggelaten	(Overgebleven) respons	Deelnemende scholen	Landelijk
Populatie leerlingen			121.893	928.479
Bruto respons		48.014	39%	5%
Vragenlijst (niet) geheel ingevuld	2.534	45.480	37%	5%
Voldoende invultijd (minimaal 5 minuten)	1.792	43.688	36%	5%
Voldoende afwisseling (max. 85% zelfde antwoorden en minder dan tien min. invultijd)	120	43.568	36%	5%
Aantal vestigingen		104		1.437
Aantal scholen		75		641

Bron: ResearchNed; LAKS-monitor 2023

Het proces van bruto naar netto respons (48.014 vs. 43.568) is weergegeven in tabel 1. Alles bij elkaar is 9,3 procent van de initieel verzamelde data buiten beschouwing gelaten vanwege cleaning. De gevolgen hiervan per subgroep zijn terug te zien in tabel 2. Omdat een record uit naam van verschillende opschoningscriteria als ongeldig kan worden gekwalificeerd, bevat de kolom met totalen niet per definitie een sommatie van de overige percentages in die tabelrij.

Tabel 2: Datacleaningsstappen LAKS-monitor per subgroep (meerdere selectiemaatregelen per respondent mogelijk)

	Niet volledig ingevuld	Invultijd te kort	Eenzijdig invulpatroon	Totaal
<i>Leerjaar</i>				
1	3,5%	0,9%	0,2%	4,6%
2	3,1%	2,5%	0,4%	5,8%
3	3,6%	3,9%	0,5%	7,8%
4	4,5%	5,8%	0,7%	10,6%
5	4,6%	8,3%	0,2%	13,0%
6	5,2%	8,5%	1,1%	14,2%
<i>Schoolsoort</i>				
Praktijkonderwijs	0,7%	4,7%	0,0%	5,4%
Brugjaar (combinatie vmbo/havo en havo/vwo)	3,4%	1,0%	0,1%	4,6%
Vmbo brugjaar (leerjaar 1-2 vmbo, leerweg nog niet gekozen)	3,9%	1,4%	0,4%	5,6%
Vmbo basis	5,1%	2,3%	1,1%	8,2%
Vmbo kader	5,0%	2,1%	0,5%	7,4%
Vmbo gemengd	3,4%	1,6%	0,5%	5,4%
Vmbo theoretisch	3,6%	3,5%	0,5%	7,4%
Havo	3,5%	4,8%	0,4%	8,5%
Vwo (atheneum)	3,3%	5,4%	0,5%	9,0%
Vwo (gymnasium)	3,8%	7,2%	0,6%	11,3%
<i>Geslacht</i>				
Man	4,2%	4,3%	0,6%	8,9%

Vrouw	3,4%	3,1%	0,2%	6,7%
Anders	6,7%	5,5%	1,5%	12,9%
Dat wil ik niet zeggen	7,0%	7,0%	1,7%	14,8%
Afname				
LAKS	7,3%	1,9%	0,4%	9,4%
Kwaliteitscholen	0,0%	9,4%	0,7%	9,7%
Sectorraad Praktijkonderwijs	0,0%	3,7%	0,0%	3,7%
Totaal				
Totaal	5,3%	3,7%	0,4%	9,3%

Bron: ResearchNed; LAKS-monitor 2023

4.3 Analyse van de non-respons

Gedeeltelijk omdat de LAKS-monitor niet de enige vo-vragenlijst in Nederland is, bevat de respons van dit onderzoek geen grote hoeveelheid van alle middelbare scholieren in het land. In tabel 3 is te zien dat de schooltypen die deel uitmaken van de onderzoeksgroep niet significant verschillen van de overige scholen. Daarmee vormt de LAKS-monitor een voldoende representatieve afspiegeling van de gehele populatie.

Tabel 3: Verdeling vo-vestigingen naar schoolcategorie binnen populatie, non-respons en respons, LAKS-monitor 2023 (geeft over- of ondervertegenwoordiging aan van de respons; kolompercentages)

	Populatie		Non-respons		Respons	
	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
Categoriaal pro	9,9%	142	9,5%	127	14,4%	15
Categoriaal vmbo	2,1%	30	2,1%	28	1,9%	2
Categoriaal havo	0,3%	4	0,3%	4	0,0%	0
Categoriaal vwo	0,2%	3	0,2%	3	0,0%	0
Scholengemeenschap pro/vmbo	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0
Scholengemeenschap vmbo/havo	0,1%	2	0,2%	2	0,0%	0
Scholengemeenschap vmbo/vwo	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0
Scholengemeenschap havo/vwo	0,8%	12	0,9%	12	0,0%	0
Brede scholengemeenschap	86,6%	1.244	86,8%	1.157	83,7%	87
Totaal	100,0%	1.437	100,0%	1.333	100,0%	104

Bron: ResearchNed; LAKS-monitor 2023 en DUO Open onderwijsdata 2022-2023 (voorlopig). De verschillen tussen non-respons en respons ($p < 0,01$; tweezijdige chi-kwadraattoets) zijn niet significant. Analyse is exclusief de vavo-aanbieders.

4.4 Weging

Op andere niveaus dan het totaal, blijken de verdelingen naar kenmerken als opleidingsjaar, onderwijstype en sekse vanuit de LAKS-monitor 2023 significant anders te zijn dan voor alle vo-scholieren in Nederland (zie tabel 4). Uit Tabel 5 blijkt bovendien dat de verschillende groeperingen binnen deze variabelen hun school met een ander gemiddeld rapportcijfer beoordelen en daardoor op hun eigen manier aan de totale uitkomsten kunnen bijdragen.

Tabel 4: Verdeling respons en populatie binnen LAKS-monitor 2023 naar leerjaar, schoolsoort, geslacht

		Respons		Populatie		Significantie
		%	N	%	N	
Leerjaar	1	24,6%	10.723	22,0%	204.382	**
	2	22,7%	9.911	20,9%	193.807	
	3	21,7%	9.470	20,9%	193.980	
	4	19,5%	8.482	21,4%	198.440	
	5	8,3%	3.633	10,5%	97.942	
	6	3,1%	1.349	4,3%	39.928	
Schoolsoort	Brugklas	10,5%	4.573	42,6%	395.389	**
	Praktijkonderwijs	4,7%	2.043	3,1%	29.093	

	Vmbo	38,3%	16.674	20,2%	187.472	
	Havo	23,7%	10.312	16,9%	156.821	
	Vwo	22,9%	9.966	17,2%	159.704	
Geslacht *	Man	48,9%	20.683	50,3%	467.120	**
	Vrouw	51,1%	21.590	49,7%	461.359	

Bron: ResearchNed; LAKS-monitor 2023 en DUO Open onderwijsdata 2022-2023 (voorlopig); ** significant bij $p < 0.01$ (tweezijdige chi-kwadraattoets (Chi-square leerjaar: 618,49; schoolsoort: 19.085,41; Geslacht: 30,94). * Deze analyse is exclusief de leerlingen die 'anders' en 'wil ik niet zeggen' aankruisten.

Tabel 5: Rapportcijfer school LAKS-monitor 2023 naar leerjaar, schoolsoort, geslacht

		Ongewogen		Gewogen	
		Gem.	N	Gem.	N
Leerjaar	1	7,4	10.723 **	7,4%	9.609 **
	2	6,7	9.911	6,7%	9.179
	3	6,4	9.470	6,4%	9.022
	4	6,3	8.482	6,3%	9.316
	5	6,4	3.633	6,4%	4.577
	6	6,8	1.349	6,8%	1.864
Schoolsoort	Brugklas	7,2	4.573 **	7,2%	4.380 **
	Praktijkonderwijs	7,0	2.043	7,0%	1.407
	Vmbo	6,6	16.674	6,6%	16.186
	Havo	6,5	10.312	6,5%	10.775
	Vwo	6,9	9.966	6,9%	10.819
Geslacht	Man	6,7	20.683 **	6,7%	21.225 **
	Vrouw	6,8	21.590	6,8%	21.048

Bron: ResearchNed; LAKS-monitor 2023; ** significant bij $p < 0.01$ (tweezijdige chi-kwadraattoets).

Met als doel de uitspraken over de LAKS-monitor 2023 zo goed mogelijk aan te laten sluiten bij de situatie in heel Nederland, zijn de onderzoeksdata - naar aanleiding van de vaststellingen eerder in deze paragraaf - aangevuld met een weegfactor. Deze is samengesteld volgens een poststratificatiemodel. Hierbij zijn de eerste twee leerjaren als schoolsoort samengevoegd, aangezien scholen in deze leerjaren vaak gemengde brugklassen aanbieden. Weegfactoren lager dan 0,3 worden opgehoogd naar 0,3 en wanneer een weegfactor hoger dan 3 is, wordt deze bijgesteld naar 3. De eerste variant kwam niet voor en in het andere geval is bij 104 records (0,2%) de weegfactor verlaagd naar 3.

5 Cluster- en afzonderlijke vragen

Voor de LAKS-monitor 2022 werd een nieuwe vragenlijst ontwikkeld en getest⁶. Alle vragen die in de vorige editie van de LAKS-monitor onderdeel waren van overkoepelende clusterscores zijn ook in het meetjaar 2023 gesteld. De thema-indeling kan derhalve hetzelfde blijven en de uitkomsten kunnen trendmatig bekeken worden. Een resultaat op clusterniveau kan als eerste, globale signalering dienen bij het interpreteren van de onderzoeksresultaten. Voor een eventuele vervolgstap kan men de scores op de onderliggende vragen nader inspecteren.

Door middel van factor- en betrouwbaarheidsanalyses is voor de data van deze meting vastgesteld of de beoogde clusterindeling ook statistisch gezien standhoudt. De resultaten hiervan staan in tabel 6 en daarna staan de vragen opgesomd die van een ander type zijn of om andere redenen niet bij een cluster ingedeeld kunnen worden. In de tabel staat per item de communaliteit, de factorlading en de 'alpha if item deleted' weergegeven. Een communaliteit geeft het deel van de variantie weer dat door de factor wordt bepaald. Het betreft een proportioneel deel en ligt tussen 0 en 1. Er is uitgegaan, mede op aanraden van het deskundigenpanel van de vorige LAKS-monitoren, van een minimale vereiste waarde van 0,3. De factorlading geeft de correlatie weer tussen de afzonderlijke items en de te construeren schaal. Voor een statistisch goede fit liggen deze boven de 0,4. Met behulp van betrouwbaarheidsanalyse is de Cronbach's alpha berekend voor de schalen. In de regel dienen de alpha's boven de 0,7 te liggen.

De clusterscores in de LAKS-monitor zijn als volgt samengesteld: een gemiddelde score op een vijfpuntsschaal voor het clustergemiddelde en een percentage positief en negatief berekend door het aantal positieve dan wel negatieve gescoorde items te relateren aan het totale aantal items in een cluster. Scores van zes (n.v.t.) worden niet gesubstitueerd en in zulke situaties zijn de clusters berekend over het aantal items minus die met een dergelijk antwoord, waarbij het minimum aantal vraagscores om tot een themascore te geraken altijd twee is.

⁶ Lodewick, J., Brukx, D., Termorshuizen, T. & Van den Broek, A. (2021). Vernieuwing van de LAKS-monitor. Onderzoek in opdracht van het Landelijk Actie Komitee Scholieren. Nijmegen: ResearchNed

Tabel 6: Communaliteiten, factorladingen en Cronbach's alpha LAKS-monitor 2023 (PCA)

Cluster	Communaliteit	Factor-lading	Alpha if item deleted
<i>Lessen en toetsen</i>			
▪ Ben je tevreden over wat je leert op school?	0,57	0,76	0,65
▪ Doe je verschillende dingen in een les?	0,32	0,57	0,70
▪ Is dat wat je leert op school nuttig voor als je van school af gaat?	0,53	0,73	0,66
▪ Vertellen je leraren je duidelijk hoe je een opdracht of toets hebt gemaakt?	0,36	0,60	0,69
▪ Sluiten de toetsen aan op wat je hebt geleerd in de lessen?	0,41	0,64	0,69
▪ Worden verschillende vakken op elkaar afgestemd?	0,34	0,58	0,70
(Cronbach's alpha = 0,72)			
<i>Begeleiding</i>			
▪ Helpt de school je met het kiezen van een volgende studie of werk?	0,42	0,65	0,72
▪ Ben je tevreden over je mentor?	0,35	0,59	0,74
▪ Krijg je hulp als je problemen hebt met leren?	0,63	0,79	0,66
▪ Helpt de school je goed als je persoonlijke problemen hebt?	0,58	0,76	0,68
▪ Helpt de school jou, naast het begrijpen van de lesstof, ook met andere vaardigheden?	0,53	0,73	0,69
(Cronbach's alpha = 0,75)			
<i>ICT-gebruik in de klas (correlatie: 0,48)</i>			
▪ Werken computers, laptops of tablets goed op je school?			
▪ Ben je tevreden met het gebruik van computers of digibord in de les?			

Tabel 6: (vervolg) Communaliteiten, factorladingen en Cronbach's alpha LAKS-monitor 2023 (PCA)

Cluster	Communaliteit	Factor-lading	Alpha if item deleted
<i>Docenten</i>			
▪ Helpen leraren je om je best te doen op school?	0,61	0,78	0,76
▪ Letten je leraren op wat je goed en niet zo goed kunt?	0,51	0,72	0,79
▪ Kunnen je leraren goed uitleggen?	0,55	0,74	0,78
▪ Gaan leraren goed met je om?	0,58	0,76	0,77
▪ Hebben leraren genoeg tijd voor je?	0,59	0,77	0,77
(Cronbach's alpha = 0,81)			
<i>Faciliteiten en voorzieningen op school</i>			
▪ Ben je tevreden over de extra activiteiten buiten de les?	0,38	0,61	0,69
▪ Vertelt de school leerlingen de belangrijke dingen die op school gebeuren?	0,42	0,65	0,68
▪ Zijn de regels op je school duidelijk?	0,45	0,67	0,67
▪ Heb je op school toegang tot boeken, computers of andere lesmaterialen om je schoolwerk goed te kunnen doen?	0,33	0,58	0,70
▪ Ben je tevreden over de plek(ken) op school waar je rustig kunt leren?	0,49	0,70	0,66
▪ Ben je tevreden over de plek(ken) waar je pauze kunt houden?	0,43	0,66	0,67
(Cronbach's alpha = 0,72)			
<i>Sfeer en veiligheid</i>			
▪ Ben je tevreden over de sfeer op je school?	0,68	0,83	0,72
▪ Vind je het leuk om met andere leerlingen van je school om te gaan?	0,48	0,69	0,77
▪ Heb je het naar je zin op school?	0,61	0,78	0,74
▪ Voel je je veilig op school?	0,58	0,76	0,75
▪ Ben je tevreden met wat je school doet tegen pesten?	0,44	0,66	0,79
(Cronbach's alpha = 0,79)			

Bron: ResearchNed; LAKS-monitor 2023

Vragen die niet aan iedereen gesteld zijn of andere antwoordmogelijkheden bevatten, zijn bij voorbaat uitgesloten van opname binnen de clusterindeling. Natuurlijk kan het ook zo zijn dat daarvoor geschikt geachte vragen alsnog niet binnen een van de schalen te plaatsen zijn. Een totaaloverzicht van de vragen

uit de LAKS-monitor 2023 die vanwege geen logische clustering onderling of vanwege andere oorzaken niet als cluster opgenomen zijn, zijn de volgende:

- Helpt je school je bij het zoeken naar een stage?
- Ben je tevreden over de begeleiding die je hebt gehad bij het kiezen van jouw profiel/vakkenpakket?
- Ben je tevreden over de voorbereiding op de eindexamens?
- Bespreken leraren wel eens het nieuws in de lessen?
- Leer je op jouw stage dingen die handig zijn voor werken?
- Heb je op school extra hulp nodig bij één of meer van de volgende beperkingen, ziektes of aandoeningen (dit noemen we een ondersteuningsbehoefte)?
- Ben je tevreden over de hulpmiddelen en aanpassingen op school voor jouw ondersteuningsbehoefte?
- Kun je extra vakken of activiteiten volgen als je dat wilt?
- Doet de school iets met de mening of ideeën van leerlingen?
- Wordt er op school aan je gevraagd wat je van de lessen vindt?
- Is voor jou duidelijk waar of naar wie je toe moet als je een klacht hebt?
- Is er een leerlingenraad op jouw school?
- Ben je tevreden met wat je school doet tegen pesten?
- Ben je de afgelopen 3 maanden gepest op school?
- Ben je de afgelopen 3 maanden online gepest door leerlingen van school?
- Hebben leerlingen van je school je de afgelopen 3 maanden expres lichamelijk pijn gedaan?
- Hebben leerlingen van je school je de afgelopen 3 maanden gediscrimineerd?
- Ervaar je wel eens stress door school?
- Wat voor rapportcijfer geef je jouw school?
- Wil je nog iets tegen jouw school zeggen?

6 Rapportages met resultaten

6.1 Instellingsbestanden en -rapportages

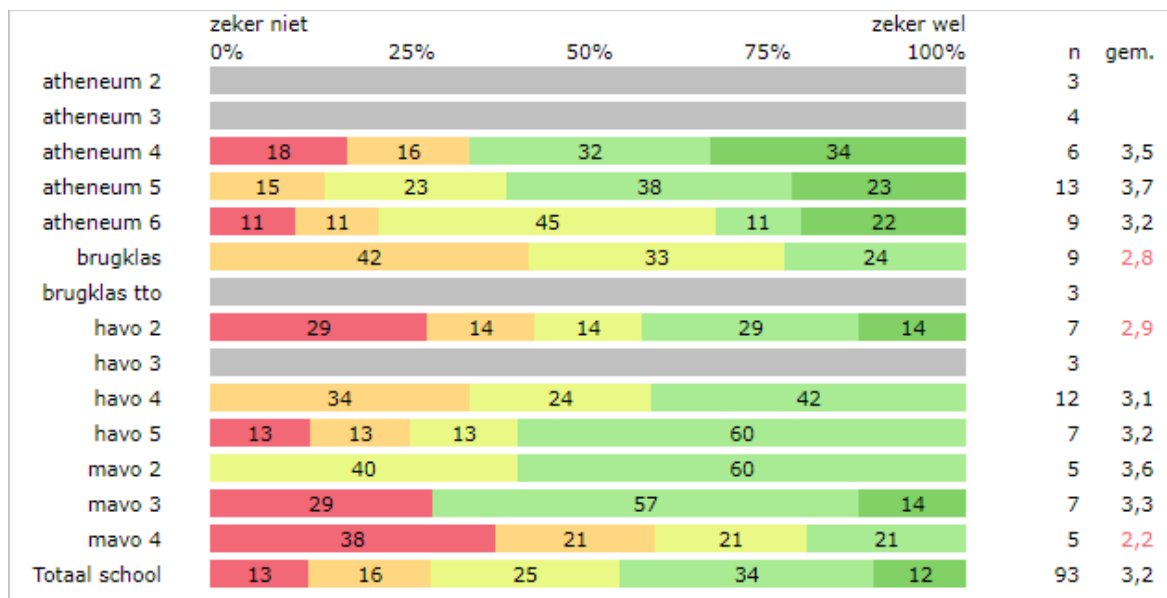
Een schoolvestiging met respons in de LAKS-monitor 2023 ontvangt voorafgaand aan publicatie van de landelijke cijfers de scores van de eigen scholieren. Dat geldt niet voor degenen die hebben deelgenomen via de Sectorraad Praktijkonderwijs, omdat daar bij de Vensters-vragen vier in plaats van vijf antwoordcategorieën te kiezen zijn en de bijbehorende data - onder andere vanwege de onvergelykbaarheid met de rest - niet worden gedeeld met ResearchNed.

De schoolresultaten worden in grafiekvorm (zie figuur 1) en als databestand (SPSS en Excel) beschikbaar gesteld. De figuur hieronder laat de antwoorden op een vraag uit de LAKS-monitor uitgesplitst naar klas zien. Waar er minder dan vijf respondenten waren, zijn de balkjes grijs gekleurd in verband met de privacy van de deelnemers. In Excel vindt men ook een codeboek en de instructie om met een weegfactor te werken binnen dat softwarepakket. Alle grafieken zijn uitgesplitst naar niveau, leerjaar, geslacht en klas. Tegen de tijd dat de landelijke resultaten openbaar gemaakt zijn, krijgen scholen toegang tot gelijksoortige grafieken met die informatie. Met behulp daarvan kunnen de schooluitkomsten op een visuele manier afgezet worden tegen de landelijke scores. Daarnaast ontvangen de vo-scholen een factsheet met daarin op één pagina de schoolresultaten op een meer speelse manier gepresenteerd.

Ethische verantwoording

Bij geen enkele rapportage zijn er uitkomsten zichtbaar indien deze gebaseerd zijn op de antwoorden van minder dan vijf scholieren en scholen ontvangen een waarschuwing aangaande het interpreteren van resultaten afkomstig van kleine groepen respondenten.

Figuur 1: Voorbeeld van grafische rapportage LAKS-monitor

6.2 Online rapportage

Het LAKS maakt tevens gebruik van een meer op scholieren gerichte methode om de onderzoeksuitlagen online te plaatsen. Deze zogeheten resultatenwebsite⁷ is ontworpen door de Staat van Creatie en

⁷<https://resultaten.laks-monitor.nl>

Netsupport voert het technische beheer ervan uit. ResearchNed levert geaggregeerde gegevens aan die de eindgebruiker zelf op kan vragen. Op die wijze kan men scores per cluster of vraag bekijken en desgewenst vergelijken met landelijke cijfers, voorgaande edities of andere scholen. Daarnaast kan geselecteerd worden op bijvoorbeeld onderwijsniveau of leerjaar. Op initiatief van het deskundigenpanel bij vorige metingen van de LAKS-monitor worden in deze tool alleen resultaten getoond voor groepen van minimaal vijftien.

6.3 Landelijk rapport

Om een en ander meer duiding te geven dan via uitsluitend cijfers op websites, wordt ook een geprint rapport vervaardigd. Uiteraard is dit boekwerk tevens digitaal in te zien. Het is de bedoeling om middels een toegankelijke schrijfstijl alle belanghebbenden en geïnteresseerden betrekkelijk snel inzage te geven op het gebied van de scholierentevredenheid in het Nederlandse voortgezet onderwijs. De uitkomsten worden gerelateerd aan het beleid van het LAKS en welke aandachtspunten daarmee gemoeid zijn. Verder komen de verschillen in tevredenheid tussen de op basis van achtergrondkenmerken te onderscheiden subgroepen aan bod en is er oog voor de ontwikkelingen hierin over de tijd. Het landelijk rapport wordt gedurende een bijeenkomst voor scholieren gepubliceerd.

6.4 Gebruik data door derden

In overleg met het deskundigenpanel van de JOB-monitor is in 2020 besloten om de resultaten van de LAKS-monitor ook beschikbaar te stellen op het online archiverings- systeem EASY van DANS⁸. Als voorwaarde voor het gebruik van de data stelt het LAKS dat het doel waarvoor de data gebruikt worden, in overeenstemming moet zijn met het doel waarvoor de data verzameld zijn: het meten en verbeteren van tevredenheid onder scholieren in het voortgezet onderwijs. Na het indienen van een verzoek tot gebruik van de data, checkt het LAKS of aan die voorwaarde voor gebruik wordt voldaan.

Voor de LAKS-monitor geldt dat rapporten die met deze data zijn vervaardigd, gedeeld dienen te worden met het LAKS.

⁸ DANS is een instituut van KNAW en NWO en staat voor Data Archiving and Networked Services, zie <https://dans.knaw.nl/nl>

7 Vragen aan deskundigenpanel

Na voorgaande uiteenzetting omtrent de uitvoering van de LAKS-monitor 2023 en de verwerking van de hiermee verkregen data hebben we nog enkele vraagstukken voor u, namelijk:

- (1) Heeft u op- dan wel aanmerkingen in relatie tot de gehanteerde methoden voor het bewerken van de data die bij de uitvoering van de LAKS-monitor 2023 zijn verzameld?

Het deskundigenpanel geeft ter overweging mee de opschoningsregel van niet meer dan 85 procent dezelfde antwoorden binnen tien minuten in een volgende editie van het onderzoek los te laten; het consequent invullen van bepaalde scores kan immers een prima representatie zijn van iemands tevredenheid ten aanzien van diverse aspecten. Mogelijk kan de minimale invultijd ook korter worden: scholieren die de vragenlijst al in eerdere jaren invulden, kunnen er sneller doorheen. Wanneer hier in een volgende editie voor gekozen wordt, dient uiteraard controle op aantallen en tussen de gegeven antwoorden van deze groepen uitgevoerd te worden.

- (2) Steunt u het besluit om de respons van de school op Bonaire niet mee te tellen voor de landelijke totalen of ziet u, eventueel onder bepaalde voorwaarden, mogelijkheden om dit toch wel te doen?

Het deskundigenpanel is het ermee eens om de Bonairiaanse scholen buiten beschouwing te laten in de landelijke rapportage vanwege de verschillen in schoolsysteem, ondanks het wellicht marginale effect dat het meenemen van deze scores zou hebben op de gemiddelde scores.

Het panel adviseert daarnaast na te gaan of het wenselijk is de vragenlijst eveneens naar het Engels te vertalen, aangezien dit, met name in Caribisch Nederland, ook een veel gebruikte taal is.

- (3) In hoeverre acht u het als deskundige noodzakelijk om bij minimale wijzigingen in de vragenlijst, nu de LAKS-monitor elk schooljaar plaatsvindt, jaarlijks zelf het volledige verantwoordingsdocument aangaande dit onderzoek te beoordelen?

In verband met de continuïteit van de medewerkers aan het project, lijkt het goed om toch jaarlijks bijeen te komen. Wisseling of roulatie in het deskundigenpanel kan iedereen scherp houden.

Daarnaast geeft het deskundigenpanel nog enkele extra suggesties en adviezen mee:

- (4) Het deskundigenpanel adviseert in een volgende editie meer aandacht te besteden aan enkele ethische aspecten van het onderzoek, zoals de toestemming die scholieren moeten geven.
- (5) Het deskundigenpanel geeft ter overweging mee eventueel te gaan werken met andere analyseprogramma's dan SPSS, zoals R.
- (6) In de huidige analyse van (non-)respons wordt niet gekeken naar representativiteit ten aanzien van andere schoolkenmerken zoals omvang school (leerlingaantal), denominatie, grootstedelijkheid et cetera. Mogelijk is het waardevol om hier kritisch naar te kijken. Daarnaast wordt validiteit van de schalen in het huidige onderzoek alleen beoordeeld op basis van interne consistentie en betrouwbaarheid (factoranalyse/ cronbach's alfa's). De onderzoekers kunnen inventariseren of de validiteit van de gebruikte schalen ook op andere manieren te beoordelen is⁹⁹.
- (7) Met betrekking tot de openbaar making van data, wordt geadviseerd in het oog te houden voor wie en op welk niveau data openbaar zijn, niet enkel via DANS-documentatie, maar ook via resultatenwebsites en/of de verantwoording.

⁹⁹ Bijvoorbeeld predictieve validiteit t.a.v. algehele tevredenheid (rapportcijfer) of convergente/ discriminante validiteit van de verschillende constructen, die soms heel algemeen geformuleerd zijn.

Bijlage 1: Vragenlijst LAKS-monitor 2023

De leerlingenraad, het LAKS en jouw school willen graag weten hoe jij denkt over jouw onderwijs. Door deze vragenlijst in te vullen geef je toestemming aan het LAKS om jouw antwoorden anoniem te verwerken en naar je school & leerlingenraad te sturen. Niemand kan zien welke antwoorden van jou zijn.

1. Ik ben een:
 - Man
 - Vrouw
 - Anders
 - Dat wil ik niet zeggen
2. In welk leerjaar zit je?
 - 1
 - 2
 - 3
 - 4
 - 5
 - 6
3. Welke onderwijssoort volg je?
 - Praktijkonderwijs
 - Brugjaar (combinatieklassen vmbo/havo en havo/vwo)
 - Vmbo brugjaar (leerjaar 1 of 2 van vmbo, maar leerweg nog niet gekozen)
 - Vmbo basis
 - Vmbo kader
 - Vmbo gemengd
 - Vmbo theoretisch
 - Havo
 - Vwo (atheneum)
 - Vwo (gymnasium)
4. Welk profiel heb je gekozen? [Alleen voor vmbo theoretisch leerjaar 3 of 4]
 - Techniek
 - Zorg en welzijn
 - Economie
 - Groen / Landbouw
 - Ik heb (nog) geen profiel gekozen
 - Anders
5. Welk profiel heb je gekozen? [Alleen voor vmbo basis, kader of gemengd leerjaar 3 of 4]
 - Dienstverlening en producten
 - Zorg en welzijn
 - Groen
 - Economie en ondernemen
 - Produceren, installeren en energie
 - Bouwen, wonen en interieur
 - Horeca, bakkerij en recreatie
 - Mobiliteit en transport
 - Media, vormgeving en ICT
 - Maritiem en Techniek
 - Ik doe twee profielen tegelijk
 - Ik heb nog geen profiel gekozen
 - Anders
6. Welk eerste profiel heb je gekozen? [Alleen voor vmbo basis, kader of gemengd leerjaar 3 of 4 EN twee profielen tegelijk]
 - Dienstverlening en producten
 - Zorg en welzijn
 - Groen
 - Economie en ondernemen
 - Produceren, installeren en energie
 - Bouwen, wonen en interieur
 - Horeca, bakkerij en recreatie
 - Mobiliteit en transport
 - Media, vormgeving en ICT
 - Maritiem en Techniek

7. Welk tweede profiel heb je gekozen? [Alleen voor vmbo basis, kader of gemengd leerjaar 3 of 4 EN twee profielen tegelijk]
- Dienstverlening en producten
 - Zorg en welzijn
 - Groen
 - Economie en ondernemen
 - Produceren, installeren en energie
 - Bouwen, wonen en interieur
 - Horeca, bakkerij en recreatie
 - Mobiliteit en transport
 - Media, vormgeving en ICT
 - Maritiem en Techniek
8. Welk profiel heb je gekozen? [Alleen voor havo of vwo leerjaar 4 of hoger]
- Cultuur en Maatschappij
 - Economie en Maatschappij
 - Natuur en Gezondheid
 - Natuur en Techniek
 - Economie en Maatschappij / Cultuur en Maatschappij
 - Natuur en Techniek / Natuur en Gezondheid
 - Natuur en Techniek / Economie en Maatschappij
 - Natuur en Gezondheid / Economie en Maatschappij
 - Natuur en Techniek / Cultuur en Maatschappij
 - Natuur en Gezondheid / Cultuur en Maatschappij
 - Ik heb nog geen profiel gekozen
9. Helpen leraren je om je best te doen op school?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
10. Letten je leraren op wat je goed en niet zo goed kunt?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
11. Ben je tevreden over wat je leert op school?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
12. Doe je verschillende dingen in een les?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
13. Werken computers, laptops of tablets goed op je school?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
 - Niet van toepassing
14. Ben je tevreden met het gebruik van computers of digibord in de les?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
 - Niet van toepassing

15. Bespreken leraren wel eens het nieuws in de lessen? *(Bijvoorbeeld dingen uit het (jeugd)journaal, een nieuwswebsite of uit de krant)*
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
16. Is dat wat je leert op school nuttig voor als je van school af gaat?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
17. Ben je tevreden over de extra activiteiten buiten de les? *(Bijvoorbeeld schoolreisje, sportdag of bezoek aan museum)*
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
 - Niet van toepassing
18. Helpt de school je met het kiezen van een volgende studie of werk?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
 - Niet van toepassing
19. Kunnen je leraren goed uitleggen?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
20. Ben je tevreden over je mentor?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
21. Krijg je hulp als je problemen hebt met leren?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
 - Niet van toepassing
22. Vertellen je leraren je duidelijk hoe je een opdracht of toets hebt gemaakt?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
23. Vertelt de school leerlingen de belangrijke dingen die op school gebeuren? *(Bijvoorbeeld nieuws over activiteiten, regels of lesuitval)*
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel

24. Doet de school iets met de mening of ideeën van leerlingen? *(Bijvoorbeeld via een leerlingenraad kunnen leerlingen inspraak hebben)*

- Zeker niet
- Meestal niet
- Soms wel, soms niet
- Meestal wel
- Zeker wel

25. Ben je tevreden over de sfeer op je school?

- Zeker niet
- Meestal niet
- Soms wel, soms niet
- Meestal wel
- Zeker wel

26. Vind je het leuk om met andere leerlingen van je school om te gaan?

- Zeker niet
- Meestal niet
- Soms wel, soms niet
- Meestal wel
- Zeker wel

27. Heb je het naar je zin op school?

- Zeker niet
- Meestal niet
- Soms wel, soms niet
- Meestal wel
- Zeker wel

28. Voel je je veilig op school?

- Zeker niet
- Meestal niet
- Soms wel, soms niet
- Meestal wel
- Zeker wel

29. Zijn de regels op je school duidelijk?

- Zeker niet
- Meestal niet
- Soms wel, soms niet
- Meestal wel
- Zeker wel

30. Helpt de school je goed als je persoonlijke problemen hebt? *(Bijvoorbeeld gezondheidsproblemen, problemen thuis, ruzies)*

- Zeker niet
- Meestal niet
- Soms wel, soms niet
- Meestal wel
- Zeker wel
- Niet van toepassing

31. Ben je tevreden met wat je school doet tegen pesten?

- Zeker niet
- Meestal niet
- Soms wel, soms niet
- Meestal wel
- Zeker wel
- Niet van toepassing

32. Ben je de afgelopen 3 maanden gepest op school? *(Bijvoorbeeld klas, schoolplein, kantine, wc's, gang)*

- Zeker wel
- Meestal wel
- Soms wel, soms niet
- Meestal niet
- Zeker niet

33. Ben je de afgelopen 3 maanden online gepest door leerlingen van school? *(Bijvoorbeeld via WhatsApp, Instagram, Snapchat, Facebook)*
- Zeker wel
 - Meestal wel
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal niet
 - Zeker niet
34. Hebben leerlingen van je school je de afgelopen 3 maanden expres lichamelijk pijn gedaan?
- Zeker wel
 - Meestal wel
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal niet
 - Zeker niet
35. Hebben leerlingen van je school je de afgelopen 3 maanden gediscrimineerd? *(Bijvoorbeeld gemeen doen om wie je bent, waar je vandaan komt, hoe je eruit ziet of door je geloof)*
- Zeker wel
 - Meestal wel
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal niet
 - Zeker niet
36. Helpt je school je bij het zoeken naar een stage? [Alleen voor praktijkonderwijs]
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
 - Niet van toepassing
37. Leer je op jouw stage dingen die handig zijn voor werken? [Alleen voor praktijkonderwijs]
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
 - Niet van toepassing
38. Sluiten de toetsen aan op wat je hebt geleerd in de lessen?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
 - Niet van toepassing
39. Helpt de school jou, naast het begrijpen van de lesstof, ook met andere vaardigheden? *(Bijvoorbeeld vinden van goede informatie, leren plannen, presenteren of hoe je goed met elkaar om kunt gaan)*
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
40. Gaan leraren goed met je om?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
41. Ben je tevreden over de begeleiding die je hebt gehad bij het kiezen van jouw profiel/vakkenpakket? [Alleen voor havo of vwo leerjaar 4 of hoger OF vmbo leerjaar 3 of hoger]
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
 - Niet van toepassing

42. Ben je tevreden over de voorbereiding op de eindexamens? [Alleen voor havo of vwo leerjaar 4 of hoger OF vmbo leerjaar 3 of hoger]
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
 - Niet van toepassing
43. Hebben leraren genoeg tijd voor je?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
44. Wordt er op school aan je gevraagd wat je van de lessen vindt?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
45. Heb je op school toegang tot boeken, computers of andere lesmaterialen om je schoolwerk goed te kunnen doen?
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
46. Worden verschillende vakken op elkaar afgestemd? (*Bijvoorbeeld niet te veel grote opdrachten tegelijk*)
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
47. Heb je op school extra hulp nodig bij één of meer van de volgende beperkingen, ziektes of aandoeningen (*dit noemen we een ondersteuningsbehoefte*)? [NIET voor praktijkonderwijs]
- ADHD, ADD of concentratieproblemen
 - Autisme (Autisme Spectrum Stoornis (ASS), klassiek autisme, Asperger en PDD-NOS (waaronder subgroep McDD))
 - Dyslexie, dyscalculie of een taalontwikkelingsstoornis (TOS)
 - Chronische aandoening/ziekte [migraine, longziekte, huidaandoening, diabetes, chronisch vermoeidheidssyndroom, reuma, artrose, MS, astma, spierziekte, kanker, epilepsie, hart- en vaatziekte, darmstoornis]
 - Psychische aandoening (depressie, psychose, manisch-depressieve stoornis, schizofrenie, bipolaire stoornis, angststoornis, borderline, eetstoornis)
 - Visuele of auditieve functionele beperking
 - Motorische functionele beperking in bewegingen of spreken
 - Een andere ondersteuningsbehoefte of ziekte
- Nee
 - Ja
 - Dit wil ik niet zeggen
48. Ben je tevreden over de hulpmiddelen en aanpassingen op school voor jouw ondersteuningsbehoefte? (*Bijvoorbeeld bij het maken van toetsen*) [NIET voor praktijkonderwijs EN; alleen bij ondersteuningsbehoefte]
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel
 - Ik krijg geen extra hulp op school
49. Ervaar je wel eens stress door school? [NIET voor praktijkonderwijs]
- Zeker niet
 - Meestal niet
 - Soms wel, soms niet
 - Meestal wel
 - Zeker wel

50. Is er een leerlingenraad op jouw school?

- Nee
- Ja
- Weet ik niet

51. Kun je extra vakken of activiteiten volgen als je dat wilt? (*Bijvoorbeeld debatclub, schoolband of een extra taal*)

- Nee
- Ja
- Weet ik niet

52. Ben je tevreden over de plek(ken) op school waar je rustig kunt leren? (*Bijvoorbeeld Open Leercentrum, bibliotheek, aula of stilteruimte*)

- Zeker niet
- Meestal niet
- Soms wel, soms niet
- Meestal wel
- Zeker wel
- Niet van toepassing

53. Is voor jou duidelijk waar of naar wie je toe moet als je een klacht hebt?

- Zeker niet
- Meestal niet
- Soms wel, soms niet
- Meestal wel
- Zeker wel

54. Ben je tevreden over de beroepsgerichte praktijklessen? [Alleen voor vmbo]

- Zeker niet
- Meestal niet
- Soms wel, soms niet
- Meestal wel
- Zeker wel
- Niet van toepassing

55. Ben je tevreden over de plek(ken) waar je pauze kunt houden?

- Zeker niet
- Meestal niet
- Soms wel, soms niet
- Meestal wel
- Zeker wel

56. Wat voor rapportcijfer geef je jouw school? [rapportcijfer: 1 - 10]

Wil je nog iets tegen jouw school zeggen?

Bijlage 2: Netto respons per school LAKS-monitor 2023

Tabel 7: Netto respons per school LAKS-monitor 2023

Naam instelling	Netto respons	Aangemelde leerlingen ¹⁰	Populatie school ¹¹	% Netto respons (van populatie school)
00IP00 KSH	700	*	1.677	41,7%
00LJ00 Schaersvoorde	868	1.018	1.019	85,2%
00LJ01 Schaersvoorde	67	68	68	98,5%
00LJ02 Schaersvoorde	66	80	81	81,5%
00LJ05 Schaersvoorde	278	381	382	72,8%
00PJ00 Erasmus College	354	1.678	1.685	21,0%
01E000 Purmerendse Scholengroep	490	677	1.293	37,9%
01IW00 Dongemond College	1.228	1.425	1.423	86,3%
01IW03 Dongemond College	404	564	567	71,3%
01KL09 Maritieme Academie Hartingen	88	112	148	59,5%
01LZ00 Eerste Christelijk Lyceum	426	*	1.166	36,5%
01MB00 Alfrink College	1.237	*	1.540	80,3%
01MO00 Trevianum Scholengroep	633	890	891	71,0%
01VJ06 Eddy Hillesum Lyceum	166	*	247	67,2%
02CI00 Insula College	910	1.145	1.147	79,3%
02DZ04 Stanislas Dalton Delft	662	*	816	81,1%
02ME02 Tabor College	991	1.310	1.317	75,2%
02QQ00 Notre Dame des Anges	484	780	604	80,1%
02RA03 KSGM Veluws College	322	*	410	78,5%
02UC00 Atheneum College Hageveld	243	1.403	1.407	17,3%
02VA00 Roelof van Echten College	866	1.114	1.113	77,8%
02VA01 Roelof van Echten College	547	815	979	55,9%
03FO00 CVO 't Gooi	990	1.442	1.442	68,7%
03FO01 CVO 't Gooi	385	471	471	81,7%
03FO04 CVO 't Gooi	126	241	240	52,5%
03KN00 Pius X-College (Bladel)	1.647	1.790	2.112	78,0%
04DS00 Trevianum Scholengroep	319	433	430	74,2%
06XL00 Markland Oudenbosch	875	1.437	1.436	60,9%
07BQ00 Trevianum Scholengroep	732	1.093	1.097	66,7%
07FO00 Praktijkschool Westfriesland	177	*	219	80,8%
07HF00 Accent Praktijkonderwijs Delfshaven	101	*	191	52,9%
08LP00 Isendoorn College	662	*	1.666	39,7%
09VG00 Reeshof College	19	*	353	5,4%
10JY00 Kolom Praktijkcollege Het Plein	111	*	182	61,0%
13EE00 Regionale scholengemeenschap Enkhuizen	107	1.516	1.521	7,0%
14RR00 DevelsteinCollege	418	1.352	1.661	25,2%
14SM04 A. Roland Holst College	421	711	643	65,5%
14SM13 A. Roland Holst College	230	473	534	43,1%
15NY00 Curio praktijkschool	212	*	338	62,7%
16AW00 OSG Echnaton	632	896	947	66,7%
16IH00 RSG Ter Apel	243	*	818	29,7%
16NK00 Vrijeschool Zutphen VO	482	598	1.162	41,5%
16YC00 Mondia Scholengroep	308	*	1.035	29,8%
17BZ02 Capellenborg	258	356	353	73,1%
17DN00 OSG de Meergronden	679	940	1.240	54,8%
17HN00 Elzendaalcollege	791	921	1.607	49,2%
18BR00 Praktijkonderwijs Assen	155	*	234	66,2%

¹⁰ (*) Afname via externe aanbieder, aantal aangemelde leerlingen onbekend.

¹¹ Gebaseerd op voorlopige leerlingentellingen met peildatum 1 oktober 2022.

Naam instelling	Netto respons	Aangemelde leerlingen	Populatie school	% Netto respons (van populatie school)	
19IW00	RSG Wolfsbos	573	655	387	148,1%
19IW02	RSG Wolfsbos	129	141	415	31,1%
19IW04	RSG Wolfsbos	311	420	417	74,6%
19KZ00	Pallas Athene College	471	*	962	49,0%
19QA00	Koningin Wilhelmina College	756	1.356	1.331	56,8%
19QA04	Koningin Wilhelmina College	301	359	381	79,0%
19UR00	Dollard College PrO	63	*	138	45,7%
19XH01	Het Hooghuis	143	492	495	28,9%
19ZX01	Huygens College Heerhugowaard	135	457	240	56,3%
20BQ00	Mill Hill College	1.062	1.537	1.542	68,9%
20BV00	Praedinius Gymnasium	65	*	782	8,3%
20CL00	Sg. Leonardo da Vinci	639	*	896	71,3%
20CP00	Mondia Scholengroep	228	*	609	37,4%
20CP04	Mondia Scholengroep	335	*	1.073	31,2%
20DB03	Thorbecke Scholengemeenschap	3	138	604	0,5%
20DF00	Sg. Leonardo da Vinci	942	*	1.345	70,0%
20DF01	Sg. Leonardo da Vinci	373	*	534	69,9%
20DF09	Da Vinci College	39	*	296	13,2%
20DH06	Kompaan College	511	632	378	135,2%
20DH12	Kompaan College	162	196	194	83,5%
20DH13	Kompaan College	183	203	204	89,7%
20EI03	Vathorst College	729	1.005	1.005	72,5%
20GD00	Campus 013	580	751	751	77,2%
20KA00	Groenewald	1.167	*	1.487	78,5%
20LA02	Esdal College	300	458	452	66,4%
20LA03	Esdal College Boermarkeweg	211	374	386	54,7%
20LA05	Esdal college	167	247	247	67,6%
20LA06	Esdal College	140	160	172	81,4%
20LA07	Esdal College	188	215	215	87,4%
20MH00	Jac. P. Thijssse College	909	1.682	1.680	54,1%
20RF00	Coornhert Lyceum	481	*	1.353	35,6%
21EX00	Theresialyceum	861	1.215	1.218	70,7%
21GU00	Edith Stein College	453	665	982	46,1%
21GU06	Diamant College Lucas VO	137	201	445	30,8%
21GU08	College St. Paul	145	174	260	55,8%
23JA01	Grafisch Lyceum Rotterdam	390	501	504	77,4%
25EF01	Vonk	413	526	528	78,2%
25EF02	Vonk	597	1.097	1.079	55,3%
25EF03	Vonk	240	368	371	64,7%
25EF04	Vonk	400	794	693	57,7%
25EF05	Vonk	221	273	270	81,9%
25EF06	Vonk	428	543	539	79,4%
25EF08	Vonk	270	311	319	84,6%
25EF09	Vonk	455	581	586	77,6%
25MB00	Montessori College Eindhoven	587	678	691	84,9%
26JE00	Praktijkschool Uithoorn	96	*	106	90,6%
26KR00	MaxX	105	*	135	77,8%
26LU00	De Brug, school voor Praktijkonderwijs	92	112	114	80,7%
26MJ00	Laurentius Praktijkschool	93	*	156	59,6%
27MD01	Dalí College	362	561	562	64,4%
27VG00	Porta Mosana College	729	*	1.264	57,7%
27ZH00	VMBO Maastricht (Sint Maartens College VMBO)	183	*	193	94,8%
29VW00	Het Praktijkcollege Charlois	137	*	197	69,5%

Naam instelling	Netto respons	Aangemelde leerlingen	Populatie school	% Netto respons (van populatie school)
29VX00 Het Praktijkcollege Zuidwijk	136	*	206	66,0%
29VY00 RSG Tromp Meesters Praktijkschool	53	*	124	42,7%
29VZ00 Het Praktijkcollege Centrum	149	*	216	69,0%
30BC00 SintLucas	430	495	500	86,0%
Totaal	43.568	48.703 ¹²	75.141	58,0%

Bron: ResearchNed; LAKS-monitor 2023

¹² Exclusief leerlingen aangemeld via externe aanbieders.

Bijlage 3: Overzicht opgenomen figuren en tabellen

Figuur 1: Voorbeeld van grafische rapportage LAKS-monitor	14
Tabel 1: Datacleaning	8
Tabel 2: Effect datacleaningsstappen LAKS-monitor per subgroep (meerdere selectiemaatregelen per respondent mogelijk)	8
Tabel 3: Verdeling vo-vestigingen naar schoolcategorie binnen populatie, non-respons en respons, LAKS-monitor 2023 (geeft over- of ondervetegenwoordiging aan van de respons; kolompercentages). 9	
Tabel 4: Verdeling respons en populatie binnen LAKS-monitor 2023 naar leerjaar, schoolsoort, geslacht....	9
Tabel 5: Rapportcijfer school LAKS-monitor 2023 naar leerjaar, schoolsoort, geslacht	10
Tabel 6: Communaliteiten, factorladingen en Cronbach's alpha LAKS-monitor 2023 (PCA).....	12
Tabel 7: Netto respons per school LAKS-monitor 2023.....	24

